

Bevisteori. For ganske kort at antyde, hvad „den fri Bevisteori“ vil sige, vil jeg blot bemærke, at i gamle Dage var det saaledes, at man gerne vilde have et matematisk udmaalt Bevis. Man sagde, at naar to Vidner, myndige og honnerte Folk o. s. v., uinteresserede i Sagen, sagde det samme, saa var det fuldt Bevis. Man vil se rundt om i vor Lovgivning, ogsaa i Christian den Femtes danske Lov, og endnu mere i ældre Tider, Regelen om, at naar man har et saadant bestemt Bevis, saa er Beviset ført. Det gælder for Resten den Dag i Dag paa mange Punkter, navnlig f. Eks. ved Notarialattester. Naar man har en Notarialattest for noget, og Notarius selv har overværet det, er det fuldt Bevis, indtil der føres Modbevis. Med dette bryder Forslaget — og det med fuld Ret —, idet det siger: Nej, Bevisbedømmelsen er fri, om der er ført Bevis, afgøre Dommerne — altsaa i paakommende Tilfælde Nævningerne og de juridiske Dommere — efter de foreliggende Omstændigheder. Det kan jo dog ikke forænes hermed, at man siger, at en Mand's Tilstaaelse har ikke noget at sige, for saa bliver det jo den bundne Teori, og det kommer til at stride mod de andre Principper. Derfor vil jeg antage, at Meningen dog er, at egen Tilstaaelse skal være gyldig, om den ogsaa tages tilbage; naar der ikke anføres nogen Grund til, at den tages tilbage, og der ikke er noget, som i øvrigt taler for Tilbagekaldelsen, kan denne ikke komme i Betragtning. I saa Tilfælde faar jo rigtignok denne Garanti for den tiltalte ikke meget at sige.

Skal der derimod være en rigtig Garanti, saa maa det straks være dødt og magtesløst og noget, som man ikke kan paaberaabe sig. Det fører til store Ulemper, som jeg ikke tror, man kan overse straks; men enhver Dommer kan tænke sig, at en af Ulemperne vil blive den, at man lige mod Lovens Hensigt kommer til at forlænge Varetægtsarresten og kommer til at søge et Bevis, som i sig selv er ganske overlødig. Hvis egen Tilstaaelse ikke nytter noget, saa vil man jo i alle Tilfælde, hvor man finder Forbryderen, og han siger ganske ærlig og oprigtig: Jeg har gjort det, og der er ingen Tvivl om det, dog sige: Det nytter ikke noget, lille Ven; den Tilstaaelse kan jo tages tilbage, nej, vi skulle have fuldt Bevis. Og Manden maa saa blive siddende i Maaneder i Fængsel, fordi man skal lede det fulde Bevis op; det bliver en samvittighedsfuld Dommers Sag at sørge derfor.

Lader man ham nu gaa og siger, at der er fuldt Bevis, saa kan det gaa saaledes, at han selv finder paa — eller maaske hans Forsvarer siger det til ham — at kalde Tilstaaelsen tilbage, og saa har man det. Men naar man tænker sig, hvad der jo undertiden hænder, at en Mand, slaaet af sin Samvittighed, kommer op paa Politikontoret og siger: Det er mig, som er Brandstifteren, det er mig, der har gjort mig skyldig i alle disse Tagbrande, saa vil man vel, i alt Fald naar der ellers oplyses noget imod ham, og han ikke gør Indtryk af at være gal, beholde ham. Men en halv Time efter ringer han paa Klokkeren og siger, at han ikke har gjort det. Og saa Farvel, saa maa man lade ham gaa; det er, som om den anholdte Mand ikke havde sagt Spor, det er dødt og magtesløst.

Men det vil ikke gaa saaledes. Jeg tror, det vil blive ganske nødvendigt, hvis man vil have noget Udbytte af Kriminalprocessen, enten at indføre Anklager — og det vil være det eneste, som tillige giver Garanti —, eller ogsaa maa man slaa noget af paa de Garantier, man vil give tiltalte, og jeg synes ikke, at den sidste Udvej er at anbefale. Det stemmer vistnok hverken med Ministerens, dette Tings eller det andet Tings Mening. Jeg tror, at vi alle ere villige til at protestere imod, at der anvendes for strenge Midler mod de tiltalte. Derfor er der efter min Mening ikke andet at gøre end at indføre Anklageprocessen. Det vil koste noget; men det er dog ikke saa farligt. Vi behøve ikke her i vort lille Land saa uhyre mange Embeder af den Slags.

Jeg har villet udtale mig her om disse Punkter, da jeg ikke har haft Lejlighed til paa andre Steder at fremsætte mine Anskuelser derom. Jeg har jo ogsaa været Medlem af Proceskommissionen og vil derfor gerne gøre bekendt, hvorledes jeg ser paa denne Sag.

Jeg skal da slutte med at sige, at efter min Mening betegner Forslaget, for saa vidt angaar dets Indførelse af Mundtlighed, et Fremskridt, om jeg end tror, at dette kunde være større, og at Forslaget for at blive godt eller for at blive bedre, end det er — hvad det kan blive —, vil kræve en meget nøjagtig Gennemgaaelse. Men derimod mener jeg ikke, at Forslaget, for saa vidt angaar den kriminelle Retspleje, er at anbefale hverken fra det ene eller det andet Standpunkt. Det er i bedste Tilfælde noget ganske usikkert i Henseende til dets Virkning, hvad vi her give,